קא: גיד הנשה פרק שביעי חולין

תלמוד לומר שבת היא יוה"כ הוא. וא"ת ומאי פריך שאני הכא דגלי קרא ור"ל דפריך וליגמר מיניה וליכא למימר דאדרבה ליגמר מתרומה דפטרינן בפרק כל הכשר (נקמן דף קיג:) מומתו בו כי יחללוהו דלחומרא מקשינן וילפינן מהכא והא דאמר התם בעלמא קסבר שמואל אין איסור חל על איסור וגבי כשר בחלב שאני דגלי קרא גדי לרגות חלב ממה[ז] ולא יליף מכשר בחלב לחומרא היינו משום דכשר בחלב חדוש הוא ואית ספרים דגרסי התם וגגמר מיניה חדוש הוא: **רבי** עקיבא אומר אינו חייב אלא אחת. למאי דפירש בקונטרס שהוא איסור בת אחת וכן הוא במסקנא קשה דתנן בפרק דם שמיטה (כריתות כג.) תמיכת חלב חולין ותמיכת חלב קדש ואכל אחת מהם ואינו יודע איזה מהם אכל מביא חטאת ור' עקיבא אומר אף אשם תלוי אלמא אית ליה איסור חל על איסור וכ"ש איסור בת אחת ומיהו יש לומר דקדשים שאני כדאמר התם בסוף פרקא דאפילו מאן דאית ליה בעלמא דאין איסור חל על איסור בקדשים אית ליה אך הקשה הרב רבינו שמואל מווורדו"ן מהא דתנן בפרק כל הכשר (נקמן דף קיג.) רבי עקיבא אומר מיה ועוף אינם מה"מ שנאמר לא תאכל גדי ג' פעמים פרט לחיה ועוף וכהמה טמאה ופריך בגמרא (שם דף קטו.) הני הא אפקיעהו לרשמואל ומשני קסבר רבי עקיבא איסור חל על איסור וחלב מתר[ח] לא צריך קרא והכא משמע דאפילו בבת אחת לית ליה ואע"ג דאמר הכא איפוך לאו מכח קושיא זאת אמר הכי ועוד למאי [ג] דפרישנא דהכא פריך משום דס"ד דלא הוי איסור בת אחת לא למאי דמסיק רבא דהוי בת אחת לא אמר איפוך וי"ל דהתם פריך משום שמואל דאי ס"ל כר"ע חיה ועוף וכהמה טמאה היכי דרש ומשני דקסבר שמואל איסור חל על איסור בלאו קרא:

הזיד בשבת ושגג ביוה"כ פטור. וא"ת והא לרבי עקיבא נמי פטור דהא אינו אב מידיעתו דמזיד הוא על השבת דחמיר דנסקילה וי"ל דאפ"ה חמיר ליה יוה"כ לפי שהוא יום כפרה ומחילה: **יום הכפורים דהאי שתא שבתא הוא.** ולא שייך כאן אתם ואפי' מזידים כיון דלא נקבע בעשור לחדש ודוקא אקביעות החדש אמרינן ליה[ט]: **לאחר** מעשה. פירש בקונטרס לאחר אותו מעשה שנאכל עמו לזמן מרובה בבואו מפדן ארם והקב"ה קראו ישראל והא דקאמר לעיל לא נקרא ישראל עד שיני היינו לענין מצות ופריך מהכא שעתא ליתסר מהכא דישאו בני ישראל ומשני הכא שעתא לא שעתא מעשה היה דנשיית גיד ולא שעה מתן תורה ולא גרסינן מהכא מעשה ליתסר דמשמע מעשה דנשיית גיד כמו לאחר מעשה דקאי אנשיית גיד ואם נאמר דלאחר מעשה קאי אברכה שברכו המלאך והסכים הקדוש ברוך הוא על ידו של מלאך וכן מהכא מעשה ליתסר מ"מ לא הוי כמו האי שעתא לאו שעת מעשה הוי דקאי אנשיית גיד: ורבי יוסי הגלילי לית ליה איסור כולל והתניא [יא]אשבת ויוה"כ שגג ועשה מלאכה מנין שחייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו תלמוד לומר [י]שבת היא [יב]יום הכפורים הוא דברי רבי יוסי הגלילי רבי עקיבא אומר אינו חייב אלא אחת שלח רבין משום דרבי יוסי בר' חנינא כך הצעה של משנה ואיפוך שלח רב יצחק בר יעקב בר גיורי משום דרבי יוחנן לדברי רבי יוסי הגלילי למאי דאפכן שגג בשבת והזיד ביום הכפורים חייב הזיד בשבת ושגג ביום הכפורים פטור מאי טעמא אמר אביי שבת קביעא וקיימא יום הכפורים בי דינא דקא קבעי ליה אמר ליה רבא סוף סוף תרוייהו בהדי הדדי קאתו אלא אמר רבא שמדא הוה ושלחו מתם דיומא דכפורי דהא שתא שבתא הוא וכן כי אתא רבין וכל נחותי אמרוה כרבא: אמר רבי יהודה והלא מבני יעקב [וכו']: תניא [יג]אמרו לו לר' יהודה וכי נאמר על כן לא יאכלו בני יעקב והלא לא נאמר אלא בני ישראל ולא נקראו בני ישראל עד סיני אלא בסיני נאמר אלא שנכתב במקומו לידע מאיזה טעם נאסר להם מתיב רבא [ד]וישאו בני ישראל את יעקב אביהם לאחר מעשה אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מההיא שעתא ליתסר אמר ליה [טו]וכי תורה פעמים פעמים ניתנה ההוא שעתא לאו שעת מעשה הואי ולא שעת מתן תורה הואי ת"ר [ז]אבר מן החי נוהג בבהמה חיה ועוף בין טמאין ובין טהורין דברי [יד]רבי יהודה ורבי אלעזר וחכמים אומרים [ב]אינו נוהג אלא בטהורין אמר ר' יוחנן ושניהן מקרא אחד דרשו [ד]רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש לא

[טו]ור' יוסי לית ליה [איסור] כולל. ולא חיל איסור טומאת גוף על איסור טומאת בשר ואין כאן כרת אלמא שמעינן ליה דלית ליה כולל הלכך תנא דלעיל דלית ליה כולל ר' יוסי הגלילי היא ואשמועינן תנא דלעיל דבאיסור חמור אית ליה כולל. ופרכינן יבא איסור חמור דכרת ויחול עליה דהא אמרת דמודה הוא באיסור חמור והכא איתוסף ביה כרת. ומשני דילמא הא חמירא דלית ליה טהרה במקוה והכי הא דלעיל איכא לאוקומה אליביה דלא שמעינן ליה באיסור חמור דלית ליה כולל. ותע"ג דלרבי שמעון נמי שמעינן בעלמא דלית ליה כולל דתניא[טז] רבי שמעון אומר האוכל בעלה ביום הכפורים פטור ממנאת שאין יוה"כ חל על איסור בעלה ותע"ג דאיסורו איסור כולל הוא שכולל איסור והיתר לאוסרן יחד אפ"ה אליביה לא מצינו לאוקומה משום דהא אף באיסור חמור אית ליה חיל דהא יום הכפורים כרת ובעלה לאו בעלמא הוא ואפילו הכי לא חיל ותנא דלעיל סבר דבאיסור חמור אמרינן כולל: **שכח ויום הכפורים.** שחל[א] להיות בשבת: **שכח היא לה'.** בשבת בראשית כתיב דמשמע שאם בא איסור אחר עמה יתחייב על שמה בפני עצמה כדכתיב היא וכן גבי יום הכפורים [ב]דכתיב הוא והכי איסור בת אחת ניעהו דהא בהדי הדדי אתו כשקדש היום. מיהו אי אמרת אלמא אית ליה לרבי יוסי הגלילי באיסור כולל אי מוסיף דחייבי אשאר איסורין איכא למימר משו"ה מתחייב אתרוייהו דהא אי נמי הוה אפשר דקדמיה חד לחבריה הוה אתי מבריה וחיל עליה דשבת לגבי יוה"כ איסור מוסיף הוא דאי הוה יוה"כ קדים הוה חייב על זדון מלאכה כרת וכי אתי שבת איתוסף ביה מיתת ב"ד ויוה"כ לגבי שבת איסור כולל דשבת אסורה במלאכה ומותר באכילה מינו דאיתסר באכילה משום יום הכפורים איתסר ליה נמי מלאכה משום יום הכפורים אלא אי אמרת באיסור כולל ואיסור מוסיף לא חיילי כי אתו אהדדי אמאי חיילי תרוייהו: **שלח רבין כך.** ודאי הלעת המשנה דס"ל לר"י הגלילי דאע"ג דאיסור כולל לא חיל איסור בת אחת חיל ומיהו ר' יוסי בר' חנינא סבר דמאן דלית ליה איסור כולל לית ליה נמי איסור בת אחת ופלוגתא היא ביבמות בפ"ג (דף לב.) כך נראה בעיני. ואני שמעתי דשבת חשיב לה כקודמת משום דקביעא וקיימא ויום הכפורים חשיב אחרון משום דבי דינא מקדשי ליה כדלקמן ורבי יוסי הגלילי דממייב תרתי טעמיה משום כולל וקשיא לי גגווה למאי דקא מוחיב רבא לקמן לרב יצחק לנמר דאפכוה סוף סוף תרוייהו בהדי הדדי קאתו מאי מיונתיה הא רב יצחק לדברי ר' יוסי הגלילי קאמר ורבי יוסי הגלילי מדפטר ליה ש"מ לאו איסור בת אחת חשיב לה ומי פטר ליה מיום הכפורים פטר ליה ומי הזיד בשבת על כרחין פטור מסייעא לדברי רבי יוסי הגלילי: **למאי דאפכנא.** ומוקמינא דאיהו פטור: **שגג בשבת.** שבת שהוא שבת: **והזיד באיסור יום הכפורים.** שהיה יודע שהוא יום הכפורים: **חייב.** חטאת משום שוגג שבת. אבל שגג באיסור יום הכפורים שבת שהוא יום הכפורים אבל יודע הוא שהוא שבת פטור משתיהן וטעמא מפרש ואזיל: **אמר אביי.** קסבר רבי יוחנן דהוה חטאת דמחייב ליה רבי יוסי [הגלילי] בשגג בזה ובזה אדשבת קמחייב ליה דאיהו קדמיה ואדיוס הכפורים הוא דפטר ליה הלכך כי הזיד בשבת ושגג ביום הכפורים פטור לגמרי דאין מביאין קרבן על המזיד: **סוף סוף תרוייהו בהדי הדדי קאתו.** ואין כאן אחרון ועל כרחין כי פטר ליה רבי יוסי הגלילי משום דקסבר כיון דבכולל ומוסיף אין איסור חל על איסור באיסור בת אחת נמי לא מחייב אלא חדא ואי נמי הזיד באחד מהן הרי שגגת חבירו עומדת ומחייב: **אלא אמר רבא.** הא דשלח רב יצחק לאדיוס הכפורים מפטר לאו בפלוגתא דרבי יוסי הגלילי קאי ומאן דאמר בה לדברי רבי יוסי הגלילי לא היו דברים מעולם אלא שמדא הוה וגזרו שלא לעשות יום הכפורים: **ושלחו מסם יום הכפורים דהאידנא שבתא הוא.** עשו יום הכפורים בשבת אע"פ שאינו חל להיות בו כדי שלא תשתכח תורת יוה"כ והאויבים לא יבינו בו משום דבכל שבת נמי לא עבדי מלאכה ואהכהוא יוה"כ קאמר רב יצחק דאם שגג בו והזיד בשבת פטור דהא לאו יום הכפורים הוא ואין שגגתו שגגה: **ולא נקראו בני ישראל עד הר סיני.** ולקמיה מקשי ליה: **אלא.** מקרא זה לא נאמר עד סיני אלא לאחר שקבלו משה בסיני ובא לכתוב את התורה כתב אותה אחרה אבל המעשה לידע כו': **לאחר מעשה.** לאחר אותו מעשה שנאכל עמו לזמן מרובה בבואו מפדן ארם והקב"ה קראו ישראל דכתיב (בראשית לה) לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל וגו': **מהכא שעתא.** דרשאו בני ישראל ליתסר: לא

עין משפט נר מצוה

צח א מיי' פ"ג מהלכות שגגות הלכה ח וס"ו שם הלכה ו:
צט ב מיי' פ"ה מהלכי מאכלות אסורות הלכה ח (טוש"ע י"ד סימן סב סעיף ח):

שיטה מקובצת

א) שבת ויהכ"פ שחל יוהכ"פ להיות בשבת:
ב) וכן גבי יוהכ"פ כתיב:
ג) ועוד למאי דפרישי דהכי פריך:

רבינו גרשום

(ורבי יוסי הגלילי לית ליה איסור כולל) כלומר הא קא חזינן הכא דאי חמור כרת פטומאת בשר הא הזה חייל איסור חמור על איסור קל. וזהו שאמרנו ואיסור חמור באיסור כולל אית ליה לר' יוסי הגלילי. ולית ליה לר' יוסי הגלילי איסור כולל אלא באיסור חמור והא הכא ביוה"כ דקיל משבת דזה מיתה וזה כרת וקא חייל יום הכפורים על שבת. כך היא הצעה של משנה זו כלומר דאין איסור חל על איסור. ואימא ר' יוסי הגלילי אמר אינו חייב אלא אחת דאין איסור חל על איסור ולמאי דאמר כלומר לר' יוסי הגלילי דאינו חייב אלא אח' דאין איסור חל על איסור: שגג בשבת כו' כלומר היה לו שגגה אצל שבת והזיד אצל יוה"כ חייב חטאת אבל הזיד בשבת ושגג ביוה"כ פטור מ"ט אין אדם חייב חטאת אלא בשגגה ועכשיו היה שבת ויוה"כ כיון דאין איסור יוה"כ חל על איסור שבת ויוה"כ (והוי כמו) שאינו בעינן שיהא לו שגגה על שבת אבל אם היה שוגג אצל יוה"כ פטור מחטאת. אלא אמר רבא שמדא הוי כלומר היכא פליגי ר' עקיבא ור' יוסי הגלילי לא פליגי בענין זה שחל יוה"כ בשבת דאי בזה ענין לא חשיב איסור חל על איסור אלא שמדא הוה וגזרו שלא יקיימו יוה"כ ואותה שנה עשו יוה"כ בשבת שלא (תשתכח תורת יוה"כ) והוא הוה איסור חל על איסור: לאחר מעשה כלומר לאחר שאמר לו הקב"ה לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך והיה לאחר שאבק עם המלאך אבל באותה שעה לא הוה ישראל שמו:

מסורת הש"ס

א) [תוספתא כריתות פ"ב הי"ל ע"ש], ב) [תוספתא פ"ו הי"ד], ג) [עירובין כח:], ד) [תוספתא זבים פפ"ה], ה) [מעילה טו.], ו) שיך לע"ת, ז) [שבועות מד.], ח) [נדל"ל ומתה], ט) [ומתה רש"ש], י) [ועיין יומר מבואר בתוס' ר"ה כח. ד"ה לה].

תורה אור השלם

1. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו שבת הוא ליי בכל מושבתיכם: ויקרא כג ג
2. אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשתיכם והקרבתם אשה ליי: ויקרא כג כז
3. ויקם יעקב מבאר שבע וישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אתו: בראשית מו ה
4. רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר: דברים יב כג

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com